

TOCANT A MÀ

A Carles Riba, h.

Tots sabíem on era la Paret, però ignoràvem què hi havia darrere. Fa segles que els més documentats de la vila havien descobert, en cròniques comunals manuscrites i en papers masegats de sagristia, tot de dites, pronòstics i llegendes que en parlaven. N'escrivien en els setmanaris diumengins, i en feien literatura, erudició, ciència o faula. ¿Era un riu, un puig, el mar o una selva amb bèsties feres? Molts de matins, quan s'ha fet de dia i és tot clar, hi anàvem a mirar els dibuixos, les guixades i els emmangraments que la decoraven. Hi vàiem càlculs aritmètics, sols ploraires i llunes rialleres, frases profètiques en vers transcendental mal falcat, i cors i fal·lus memoratius. Un dia va córrer pel veïnat que hi havia gent del poble i de la rodalia decidida a destruir la Paret i descobrir què amagava. Qui la volia esfondrar sense miraments, amb violència; qui pretenia desmuntar-la pedra a pedra, amb molt de compte, tot numerant-les. Ningú no sap qui o què va empènyer els veïns a destruir de cop, tot d'una, ara mateix, amb desassossec, com presa d'angoixa, la Paret. Una febre encomanadissa, una singular malaltia de l'esperit, col·lectives, els deficiejava. Tota eina va ésser bona, tot braç va ésser útil: la Paret ultrasecular—que alguns vells anomenaven la muralla—de carreus antics i pedres de tot gruix i temps, va caure amb el terrabastall de les roques que s'estimben en un planell de cap de mar i amb l'espetec d'una allau. La polseguera va enfosquir el dia i esborronar els vilatans. A l'alba del dia nou, tebi, lluminós i olorós, tots plegats, minyons i grans de tots dos sexes, érem a l'espera: ni riu, però, ni bosc, ni estany ni platja. Deçà dels fonaments seculars de la Paret ni dellà, no hi havia cap forat amb allargaments misteriosos, cap pou amb negrors sinistres, cap obertura amb precipicis esglaiadors ni cap abisme amb fondals magnètics. Era un *tot* clar sense forma ni color, un *tot blanc*, d'un blanc neutre difícil de descriure, el qual us atreïa no pas per a estimbar-vos-hi desesmats, o penetrar-hi com una ganiveta de cansalader en un pa de llard del país. Aquells o aquelles qui es decidien o resolien a fer-ho, s'aturaven, es plantaven arran del límit d'aquell buit-ple sobirà, i, espaordits, reculaven com si algú els empenyés, més fort que ells. El veïnat va cuitar a aplegar-se per acordar la reconstrucció. Va apilar materials tot aprofitant la runa; però tantost algú petjava el terra allà on la Paret havia tapiat, d'aquell costat, la vila, imaginava quimeres i fugia cap a la plaça on hi ha l'església, la fleça, la taverna i l'apotecari, o s'enfilava per la drecera del puig. Aquest fet, ja registrat als arxius, va fer que, a la terra dels meus, posar-se *de cara a la paret* té un sentit divers al del càstig

escolar. Entre nosaltres, testimonis reivindicats, vol dir *donar la cara*, a frec de casa mateix, a un infinit curullat de prodigis i de miracles latents. *Tocant a mà*.

De *Tocant a mà...*, 1972